

SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2025

Varhaiskasvatus on osa kasvatus- ja koulutusjärjestelmää ja lapsen oppimisen polkua. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toiminnan lähtökohtana on lapsuuden arvostaminen, lasten hyvinvointi ja perheiden tarpeisiin vastaaminen. Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluita.

Espoossa varhaiskasvatusta järjestetään kunnan omissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, palvelusetelipäiväkodeissa, ostopalvelupäiväkodeissa sekä yksityisen hoidon tuella toimivissa päiväkodeissa.

Tavoitteena on, että yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden perheiden valinnat ja alueellinen tasapuolisuus huomioon ottaen. Perhe voi halutessaan valita myös kotihoidon tuen.

Avoin varhaiskasvatus tarjoaa perheille toimintaa asukaspuistoissa ja kerhotoimintaa kotihoidossa oleville pienille lapsille. Kesällä 2025 toteutetaan viidessä asukaspuistossa kesäruokailun pilotti heinäkuussa.

Joulukuun 2024 väestön ennakkotiedon mukaan Espoon 1–6-vuotiaiden suomen-, ruotsin- ja muun kielisten lasten määrä on kasvanut noin 120 lapsella vuodesta 2023. Tarkempi, kieliryhmittäinen väestötieto saadaan keväällä 2025. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa arvioidaan vuonna 2025 olevan keskimäärin 16 659 lasta, mikä ennakoii 2,5 prosentin kasvua vuodesta 2024.

Tavoitteena on, että lapset osallistuvat varhaiskasvatukseen jo ennen esiopetusvuotta. Kolme vuotta täyttäneiden ikäluokissa varhaiskasvatuksen osallistumisaste on Espoo-tasolla jo yli 90 prosenttia, jolloin osallistumisasteen kasvu toteutuu erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta.

1–6-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen koko Espoossa oli vuoden 2024 lopussa 84,5 %. Vuonna 2023 vastaava luku oli 84,3 %. Tarkempi, kieliryhmittäinen osallistumisaste saadaan keväällä 2025. Vuoden 2025 osallistumisasteen 1–6-vuotiaiden ikäryhmässä arvioidaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa olevan 84,1 prosenttia.

Alle 3-vuotiaiden määrän arvioidaan säilyvän korkealla tasolla myös vuonna 2025. Tukea tarvitsevien ja vieraskielisten lasten määrä ja osuus kasvaa varhaiskasvatuksessa. Tämä lisää henkilöstötarvetta ja kustannuksia sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa.

Kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksen mukaan kaupunki lisää yksityisten päiväkotien yksityisen hoidon tuen ja palvelusetelituotannon osuutta varhaiskasvatuksessa. Valtuuston jo asettaman tavoitteen (yksityisen varhaiskasvatuksen osuus nostetaan 35 prosenttiin) edistämiseksi tehdään kattava kartoitus päiväkodeille sopivista tonteista ja kaavoitusta vaativista maa-alueista sekä käynnistetään markkinavuoropuhelu varhaiskasvatuspalveluja tarjoavien yritysten kanssa. Kaupunki laatii Espoon oman varhaiskasvatustuotannon eri muotojen kokonaiskustannuksista (investointikustannukset mukaan lukien) laskelman €/lapsi, joka on vertailukelpoinen yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä hankittavan varhaiskasvatuksen hinnan kanssa. Laskelman pohjalta arvioidaan yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden lisäämisen kustannusvaikutukset, määrittellään tavoitetasot ja etenispolut mittareineen sekä tuodaan ne poliittiseen päätöksentekoon vuoden 2025 syyskuuhun mennessä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa varmistetaan edelleen kehittämällä palvelusetelin käytettävyyttä, markkinointia ja yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Tulosidonnainen palveluseteli mahdollistaa perheille tasavertaisemman mahdollisuuden valita lapselleen yksityinen varhaiskasvatus kunnallisen vaihtoehdon rinnalla.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut on sidottu indeksiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 16 §:n perusteella. Indeksitarkistukset tehdään kahden vuoden välein. Seuraava indeksitarkistus tulee vuonna 2026.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen ja kehittämishankkeet

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on, että jokainen lapsi voi oppia, kasvaa ja kehittyä omaan parhaimpaansa turvassa. Lapsi saa kokea oppimisen iloa ja osallisuutta sekä huoltajat kokevat olevansa osa varhaiskasvatuksen yhteisöä. Espoolaisessa varhaiskasvatuksessa korostuvat inklusion ja kestävän kehityksen mukaiset arvot. Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen yhtenäiset opinpolut. Tavoitteet ja kehittämisen painopisteet tarkennetaan Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta ja sen kehittäminen pohjautuvat varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksen opetussuunnitelmaan. Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen tuen muodot vaativat rakenteellisen tuen arviointia ja kehittämistä. Kehittämisessä painottuvat myös mahdolliset esi- ja perusopetuslain tuomat muutokset ja niihin vastaaminen. Vieraskielisten lasten osuuden kasvaessa varhaiskasvatuksen kehittämistyö painottuu lisäksi kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien kasvatuksen teemoihin. Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa vahvistetaan yhteistyöllä ja kehittämällä asiakasohjausta palvelusetelille.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden 2024 loppupuolella toteutettiin pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely, jonka tuloksia päästään hyödyntämään yksiköissä vuoden 2025 aikana. Kysely toteutettiin sekä kunnallisissa että yksityisissä varhaiskasvatusyksiköissä.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään muun muassa valtionavustuksia ja hankerahoitusta. Ennakkotietojen mukaan haettaviksi tulevat valtionavustukset vähenevät vuonna 2025.

Valtionavustukset mahdollistavat esimerkiksi segregaaion vaikutusten vähentämisen ja oppimis- ja hyvinvointierojen tasaamisen sekä varhaiskasvatusyksiköiden liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämisen. Lisäksi avustusten turvin voidaan tukea kehittämistyötä ja henkilöstön osaamista huomioiden varhaiskasvatuksen työvoimapula ja sen aiheuttama osaamisvaje. Ajankohdasta kehittämisessä on erityisesti inklusiivisen toimintakulttuurin kehittäminen ja alueellisen eriytymisen hillitseminen.

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVakaa kehitetään yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. Vuoden 2025 kehittämiskohteet on priorisoitu neljän kaupungin kesken.

Vuoden 2025 aikana aloitetaan uuden työvuorosuunnittelujärjestelmän käyttöönotto, joka helpottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan työvuorojen suunnittelua.

Hiilineutraali Espoo 2030 -ohjelmaa toteutetaan osana varhaiskasvatussuunnitelmaa ja esiopetussuunnitelmaa. Varhaiskasvatuksessa korostuu erityisesti kestävän kehityksen ja inklusion mukaiset arvot ja pyrkimys kestäväan elämäntapaan. Varhaiskasvatuksessa toteuttavia toimenpiteitä ovat muun muassa kierrätyksen edistäminen, viljelylaatikoiden käyttö, pyöräilyn edistäminen pyöräilyvii-koin ja Muksubussien käytön avulla, lasten positiivisen luontosuhteen muodostumisen tukeminen

sekä Vihreä lippu -toiminta. Edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, korjaamista ja uusiokäyttöä.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa on toteutettu etupainotteisesti. Ohjelman toteuttaminen sisältyy vuoden 2025 talousarvioon. Ohjelmaa toteutetaan pääosin edistämällä lasten siirtymää kalliimmasta palvelumuodosta edullisempaan sekä luopumalla pienistä ja epätarkoituksenmukaisista tiloista. Suurin osa tavoitteista on jo toteutunut.

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen perustana on henkilöstön laaja-alainen osaaminen, jolla edistetään lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Työyhteisöjä kehitetään oppiviksi ja välittäviksi ja henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan työn ja ammattitaidon kehittämiseen.

Espoon kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 3 400 työntekijää. Lisäksi käytetään henkilöstövuokrausta ja-sijaisia varmistamaan lakisääteinen toiminta.

Kilpailu osaavasta kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä on edelleen kireää. Etenkin kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia, erityisopettajia ja sosionomeja saadaan vain osaan tehtävistä. Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa on vaikutettu aktiivisesti koulutuspaikkojen riittävyyden edistämiseen. Käytämme monimuotoisia rekrytointi- ja henkilöstön palkitsemistapoja ja vaikuttamme kaupunkitasolla näiden kilpailukykyisyyteen. Henkilöstön urapolkuja tuetaan myöntämällä palkallista vapaata tutkintotavoitteiseen opiskeluun sekä korvataan esimerkiksi kasvatus-tieteen perusopinnot kustannuksia. Kaupunkitasoisen osaavan henkilökunnan saatavuuden vahvistamisohjelman toimenpiteitä jatketaan ja niitä täydennetään vuonna 2025. Kasvun- ja oppimisen toimiala laatii vuoden 2025 kevään aikana erityiset toimenpideohjelmat koulujen ja päiväkotien tarvitseman henkilöstön veto- ja pitovoiman tehostamiseksi sekä laatii sen osaksi toimenpiteiden tuloksekkuutta ohjaavan seurantajärjestelmän ja mittarit. Suunnitelma on toimialatasoinen ja sisältää tulosyksikkökohtaisia erityispiirteitä mm. Allianssi-toimenpiteet.

Jatketaan kannustuslisän (160 €/kk, 350 henkilölle) maksamista myönteisenä erityiskohteluna henkilökunnalle niissä päiväkodeissa, joissa vieraskielisten lasten osuus on korkea.

Eryteisesti korkeakoulututkinnon suorittaneen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyyteen liittyvät ongelmat edellyttävät erityisiä lisätoimia etenkin valtiovalalta. Osana pääministerin aloitteesta toteutettua allianssityötä on kuuden suurimman kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön kesken suunniteltu varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden parantamiseen tähtäviä toimia. Valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2025 sisältyy määrärahaesitys tilauskoulutusmallin toteuttamiseksi. Tarkoitus on kouluttaa kaupunkien lastenhoitajista varhaiskasvatuksen opettajia tai sosionomeja siten, että kaupungit hankkivat tutkintoihin tähtäävää koulutusta korkeakouluilta ja voivat hakea siihen valtionavustusta. Espoon kaupungille koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu vuodelle 2025 arvioitu omarahoitusosuus.

Päiväkotien henkilöstörakennetta muutetaan edelleen, jotta lakisääteinen mitoitus saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Varhaiskasvatuksen sosionomien tehtäviä lisätään suunnitelmallisesti avoimeen varhaiskasvatukseen ja kunnallisiin päiväkoteihin. Varhaiskasvatuksen opettajien tehtävät kohdennetaan lakisääteiseen varhaiskasvatukseen. Päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olevan henkilöstön kokonaismäärä kasvaa uusien päiväkotien käynnistymisestä ja lapsimäärän kasvusta johtuen. Vuonna 2025 panostetaan lisäksi lapsen tuen palveluihin, lisäämällä sekä lapsen tuen lastenhoitajia että varhaiskasvatuksen erityisopettajia. Päiväkotiapulaisten tehtävien määrä nostetaan nykyisestä kahdeksastatoista kymmenellä kahteenkymmeneen kahdeksaan (28).

Varhaiskasvatusyksikön johtajan tehtävä on nykyisellään kuormittava ja hallinnollisen työn määrä on lisääntynyt. Useimmissa varhaiskasvatusyksiköissä on edelleen käytössä varajohtajamalli, jossa varajohtaja työskentelee lapsiryhmätyön ohella pienimuotoisesti myös hallinnollisissa tehtävissä johtajan rinnalla. Vuonna 2024 on otettu käyttöön apulaisjohtajamalli, jossa apulaisjohtajia lisätään suunnitelmallisesti varhaiskasvatusyksiköihin niiden koon kasvaessa. Tavoitteena on jatkaa mallin laajentamista edelleen vuonna 2025. Apulaisjohtajilla ei ole vastuullaan omaa lapsiryhmää, mikä mahdollistaa heidän täyden keskittymisensä yksikön johtamiseen ja hallinnollisiin tehtäviin varhaiskasvatusyksikön johtajan rinnalla. Apujohtajamallin myötä varajohtajien ja joissakin tapauksissa varhaiskasvatusyksikön johtajien määrä vähenee. Varhaiskasvatusyksikön johtamistyötä kehitetään suunnitelmallisesti ja aktiivisesti.

Vakinaisen henkilöstön lakisääteisestä ja muusta täydennyskoulutuksesta huolehditaan. Määräaikaisen vailla varhaiskasvatuksen koulutusta olevan henkilöstön varhaiskasvatusosaamisen kehittämistä edistetään muun muassa hyvällä perehdyttämällä, koulutuksella, ohjauksella ja opastamisella. Kannustetaan henkilöstöä varhaiskasvatustyöhön soveltuvan tutkinnon suorittamiseen. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Vuonna 2025 kunnallisissa päiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 12 053 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 285 lasta.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Kerhotoiminta on joustavaa avointa varhaiskasvatusta, jonka järjestämispaikoissa ja -ajoissa pyritään mahdollisimman hyvin huomioimaan käytettävissä olevat tilaresurssit sekä toiminnan kysyntä. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Yksityistä varhaiskasvatusta toteutetaan palvelusetelillä, yksityisen hoidon tuella ja ostopalveluna. Tavoitteena on nostaa yksityisen varhaiskasvatuksen osuutta kaupunginvaltuuston asettaman tavoitteen mukaisesti ja kannustaa perheitä valitsemaan yksityinen varhaiskasvatuspalvelu. Palvelusetelin sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisän kustannuksiin on varauduttu 1.3.2025 alkaen 3 % nousun mahdollistavalla määrärahalla.

Palveluseteli

Perheet voivat valita lapselleen varhaiskasvatuspalvelun palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksytyissä yksityisissä päiväkodeissa.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa toimii 31 palvelusetelipäiväkotiä. Merkittävä osa päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella. Vuonna 2025 palvelusetelipäiväkodeissa ennakoidaan olevan keskimäärin 1 911 lasta. Tavoitteena on edistää uusien palvelusetelipäiväkotien saamista Espooseen.

Kaupunki osallistuu yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin myöntämällä perheelle lapsikohtaisen palvelusetelin lapsen varhaiskasvatusta varten. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kasvun ja oppimisen lautakunnan/Svenska rum -lautakunnan esityksen varhaiskasvatuksen palvelusetelin lapsikohtaisen enimmäisarvon korotuksesta 1.3.2025 alkaen.

Palvelusetelin enimmäisarvo**1.3.2025 alk.**

Päiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus

1 008 €

Lapsen iän mukaiset kertoimet**1.3.2025 alk.**

Alle 3-vuotiaat

1,60

3 vuotta täyttänyt lapsi

1

Lapsen varhaiskasvatuksen tarpeen mukaiset kertoimet**1.3.2025 alk.**

Kokoaikainen varhaiskasvatus

1

Osa-aikainen varhaiskasvatus, 31.7.2024 asti enintään 25 h/vko,

0,60

1.8.2024 alkaen enintään 20 h/vko (KH päätös 8.1.2024 § 6)

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus

0,50

Oppivelvollisuutta edeltävä esiopetus ei kuulu palvelusetelilainsäädännön piiriin. Espoo maksaa esiopetuksen järjestämisestä palveluntuottajalle lapsikohtaisen esiopetuskorvauksen, 50 % palvelusetelin enimmäisarvosta. Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus on palvelusetelilainsäädännön piiriin kuuluvaa toimintaa.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tukea maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Vuonna 2025 yksityisen hoidon tuella järjestettävässä varhaiskasvatuksessa ennakoidaan olevan keskimäärin 1 470 lasta.

Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Kuntalisien muutoksesta vuonna 2025 päättää kasvun ja oppimisen -lautakunta sekä Svenska rum -lautakunta ja muutokset tulevat voimaan 1.3.2025. Eduskunta on hyväksynyt syksyllä 2023 hallituksen esittämän lain, jonka mukaan useiden etuuksien määrä, mm. lasten hoidon tuet, jäädytetään vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027. Näiden vuosien aikana ei tehdä indeksikorotuksia lakisääteisiin tuen osiin.

Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisiä seuraavasti:

Espoo-lisä lakisääteiseen hoitorahaan 1.3.2025 alkaen

Varhaiskasvatus**Alle 3-v.****3–5-v.**

Päiväkoti tai ryhmäperhepäiväkoti

793 €/kk

524 €/kk

Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus

380 €/kk

224 €/kk

Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja

560 €/kk

200 €/kk

Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus**Esiopetusikäinen lapsi**

Kaikki varhaiskasvatusmuodot

140 €/kk

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään: 100 €/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoossa maksetaan yksityisen hoidon tuen sisaruslisää perheen toisesta lapsesta lukien perheille, joilla on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa. Lisäksi maksetaan yksityisen hoidon tuen toimipaikalle 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen kuntalisiä.

Espoo-lisien maksamisen ja yksityisten palveluntuottajien hyväksymisen ehtona on, että palveluntuottaja järjestää sekä osa-aikaista että kokoaikaista varhaiskasvatusta. Perheen palkkaaman työsopimussuhteisen hoitajan työajan tulee olla yli 20 tuntia viikossa (ei sisaruslisää).

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisille päiväkodeille on 530 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi ajalta 1.8.2025–31.5.2026.

Ostopalvelut

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoimaan toimintansa siten, että ne voisivat tulevaisuudessa siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuonna 2025 ostopalveluissa ennakoitaan olevan 720 lasta.

Lapsen tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palvelut

Osa lapsista tarvitsee tavanomaisen varhaiskasvatuksen lisäksi tuen palveluja ja/tai lasten kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja. Näihin sisältyy muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja kieli- ja kulttuuriopettajien toiminta sekä avustamispalvelut.

Lasten tuen sekä kielen ja kulttuurin tukemisen palveluja tarvitsevien lasten määrä kasvaa. Lisäksi suurempi osa tukea tarvitsevista lapsista tarvitsee pedagogisen tuen lisäksi hoidollisia tai rakenteellisia tukitoimia.

Huomioidaan päiväkotien alueellisesti erilaisia haasteita tasoittamalla eroja myönteisen erityiskohtelun keinoin.

Esi- ja perusopetuksen osalta tukea koskevaa lainsäädäntöä ollaan uudistamassa ja uusien säädösten olisi tarkoitus tulla voimaan 1.8.2025. Valmistaudutaan säädösten toteuttamiseen esiopetuksessa ja yhteensovittamaan käytäntöjä varhaiskasvatuslain mukaisten käytäntöjen kanssa. Valmistellaan uutta esiopetussuunnitelmaa. Kaikkia tämän lainsäädäntöuudistuksen vaikutuksia esimerkiksi tuen resurssien riittävyyteen ei pystytä vielä arvioimaan.

Esiopetus ja valmistava opetus

Oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Valmistavan opetuksen tarpeessa oleville esiopetusikäisille lapsille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetusta järjestetään Espoon esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksytyissä kunnallisissa, palveluseteli- ja yksityisissä päiväkodeissa. Espoossa esiopetuksen hankinta yksityisiltä tuottajilta toteutetaan hankintalain mukaisena dynaamisena toimittajarekisterinä. Esiopetuksen dynaamisessa toimittajarekisterissä olevat palveluntuottajat ovat tehneet toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen kaupungin kanssa. Hankintamenettely voidaan tarvittaessa avata uusille palveluntuottajille. Hankintamenettelystä vastaa kaupungin hankintapalvelut.

Esiopetusta ja valmistavaa opetusta varaudutaan järjestämään yhteensä noin 2 950 lapselle päiväkodeissa tai koulujen tiloissa, josta suomenkielinen perusopetus järjestää esiopetusta noin 200 lapselle. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada perheet, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukea voidaan maksaa ottovanhemmille myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki ja harkinnanvarainen kuntalisä (Espoo-lisä). Lakisääteiset tuen osat on jäädytetty hallituksen esityksen mukaisesti vuoden 2023 tasoon vuosiksi 2024–2027.

Alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat voivat saada myös ns. joustavaa hoitorahaa työaikansa palkattomaan lyhentämiseen. Pienten koululaisten (1–2 lk) vanhemmille työajan palkattomasta lyhentämisestä voidaan maksaa osittaista hoitorahaa.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 1 v 6 kk ikäisestä perheen nuorimmasta lapsesta. Perheen muut lapset voivat osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Espoo-lisään ja sen ehtoihin ei esitetä muutosta vuodelle 2025.

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää:

- Niin sanottu monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu otto-lapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Monikkoperheille maksetaan kunnallisena lasten kotihoidon tukena 160 euroa kuukaudessa normaalin vanhempainrahakauden jatkeeksi käytetyiltä päiviltä. Tuki maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyneestä tai otto-lapseksi otetusta lapsesta alkaen.
- Ottovanhemmille maksetaan kotihoidon tuen Espoo-lisää 160 euroa kuukaudessa ajanjak-solta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut 1,5 vuotta tai lapsi aloittaa koulun.

Palvelutuotteet

Palvelutuote	Suorite TP 2024	Suorite KS 2025	Muu-tos-%
Varhaiskasvatus päiväkodissa alle 3-v. lapsi (oma tuotanto)	2 871	2 912	1,4
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa 3-6v. lapsi (oma tuotanto)	9 079	9 141	0,7
Palveluseteli	1 766	1 911	8,2
Yksityisen hoidon tuki	1 368	1 470	7,4
Kotihoidon tuki	2 190	2 300	5,0
Lasten tuen palvelut	1 613	1 680	4,2
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut	4 714	4 950	5,0

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen päiväkodissa omana toimintana toteuttavan varhaiskasvatuk-sen lapsimäärän arvioidaan kasvavan hieman vuonna 2025. Kunnallisessa päiväkodissa olevien lasten määrän arvioidaan kasvavan alle 3-vuotiaiden osalta enemmän kuin 3 vuotta täyttäneiden osalta. 3 vuotta täyttäneiden ikäluokasta suurempi osuus on jo varhaiskasvatuksessa. Palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen arvioidaan kasvavan edelleen. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä väheni merkittävästi loppuvuonna 2024, mistä johtuen vuoden 2025 arvioidun lapsi-määrän ennakoitaan olevan hieman liian korkea, vaikka kasvua ennakoitaan tulevan. Yksityisen varhaiskasvatuksen kasvun toteutuminen riippuu palveluntuottajien ratkaisuisista sekä perheiden va-linnoista. Kotihoidon tuen lapsimäärä väheni myös vuonna 2024 ja vuoden 2025 arvioidusta lapsi-määrästä ennakoitaan jäätävän jonkin verran. Lasten tuen palveluiden ja Kielen ja kulttuurin tuen palveluiden lapsimäärä kasvaa edelleen.

Talous

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen käyttösuunnitelmassa on huomioitu Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman (TakE) säästötavoitteet ja kustannustehokkuutta parannetaan. Palvelutuotelaskentaa jatketaan, sekä Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmän (JoTo) käyttöä kehitetään edelleen ja parannetaan talouden seuranta.

Henkilöstön työaikojen ja vuosilomien sekä vuokratyövoiman käytön hyvällä suunnitellulla varmistetaan, että oma henkilöstö on työssä ajankohtina, jolloin lapsia on eniten varhaiskasvatuksessa ja vuokratyövoiman käyttö on hallittua. Rekrytointitoimia kelpoisen henkilökunnan saamiseksi tehostetaan.

Varhaiskasvatustiloja käytetään tehokkaasti ja monipuolisesti. Palvelujen kysynnän salliessa luovutaan epätarkoituksenmukaisista tiloista.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintatulot ovat 19,5 milj. euroa. Tulot alenevat projektivastusten vähentyessä sekä asiakasmaksutuloja ennakoidaan kertyvän aiempaa vähemmän. Asiakasmaksuihin tehdyt asiakasmaksulain mukaiset tuloajamuutokset ovat vaikuttaneet siten, että alempia maksuja maksavien osuus on kasvanut ja samaan aikaan korkeinta maksua maksavien osuus vähentynyt. Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääsääntöisesti asiakasmaksutuloista.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen vuoden 2025 käyttösuunnitelman menot ovat 307,6 milj. euroa. Menot kasvavat palkan- ja tukipalvelujenkorotuksien, toimitilavuokrien kulujen kasvun, lasten määrän kasvun, palvelusetelin arvon sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisten korotusten myötä.

Henkilöstön palkkakustannuksissa on huomioitu palkankorotusten ja kasvavan toiminnan lisäksi, 10 päiväkotiapulaista ja 10 erityisopettajaa 1.3.2025 lukien, 15 lasten hoitajaa tuen palveluihin 1.3.2025 lukien sekä 18 lastenhoitajaa 1.8.2025 lukien, apulaisjohtajaresurssien lisääminen sekä kannatuslisän maksaminen suunnitelmien mukaisesti.

Vuokratyöhön on vuoden 2024 talousarvion tasoon varattu samansuuruinen korotus kuin palkankorotuksiin. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä henkilöstön lyhytaikaisiin sijaisuuksiin, varahenkilötehtäviin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Hanke-/projektirahoitusmenoihin on varattu 2,5 milj. euroa. Allianssin toimenpiteisiin liittyvän tilauskoulutuksen hankerahoituksen osalta menoihin sisältyy ainoastaan 56 000 € omarahoitusosuus.

Avoimeen varhaiskasvatukseen on varattu 27.11.2024 talousarvion neuvottelusopimuksen mukaisesti asukaspuiston kesäruokailun pilotointiin viidessä asukaspuistossa heinäkuussa.

1.1.2025 lukien toteutetaan suomenkielisen varhaiskasvatuksen toimintana kotoutujakotivanhempien lapsille suunnattua kerhotoimintaa kahdessa toimipisteessä. Toimintaa toteutettiin vuonna 2024 projektirahoituksella.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluja hankitaan 12,5 milj. eurolla ostopalvelusopimuksin tai maksusitoumuksin. Uusien yksityisten varhaiskasvatuspaikkojen perustamiseen myönnettävään starttiraha-avustukseen on varattu 0,25 milj. euroa.

Yksityisen hoidon tukeen on varattu 13,9 milj. euroa, josta lakisääteiseen yksityisen hoidon tukeen 3,4 milj. euroa sekä siihen liittyviin Espoo-lisiin 10,5 milj. euroa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisiä on varauduttu korottamaan 1.3.2025 lukien 3 %.

Palveluseteliin on varattu 21,6 milj. euroa. Palvelusetelin arvoa on varauduttu korottamaan 1.3.2025 lukien 3 % neuvottelusopimuksen mukaisesti.

Lasten kotihoidontukeen on varattu 14,6 milj. euroa, josta lakisääteiseen kotihoidon tukeen on varattu 12,2 milj. euroa ja kotihoidon tuen Espoo-lisään 2,4 milj. euroa.

1000 EUR Suomenkielinen varhaiskasvatus	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 2024	Käyttösuunnitelma 2025
Myyntituotot	1 100	662	780
Maksutuotot	18 200	17 113	16 709
Tuet ja avustukset	2 967	4 524	2 000
Muut toimintatuotot	40	37	40
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	22 307	22 336	19 529
Henkilöstökulut	-135 882	-135 943	-145 776
Palvelujen ostot	-61 641	-66 821	-65 354
Aineet, Tarvikkeet ja tavarat	-3 326	-2 829	-3 338
Avustukset	-31 050	-26 830	-28 720
Vuokrat	583	-22	-33
Muut toimintakulut	-552	-673	-617
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-231 868	-233 117	-243 839
Sisäinen myynti	-	-	-
Sisäiset ostot	-62 871	-61 716	-63 719
Toimintatuotot yhteensä	22 307	22 336	19 529
Toimintakulut yhteensä	-294 739	-294 833	-307 558
TOIMINTAKATE	-272 432	-272 497	-288 029

Investoinnit

TakE-ohjelman mukaisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään kasvattamalla päiväkotien yksikkökokoja ja luopumalla epätarkoituksenmukaisista ja pienistä varhaiskasvatustiloista. Näin hillitään kustannusten kasvua, lisätään tilojen käytön joustavuutta sekä toiminnan laatua. Investointien suunnittelussa otetaan huomioon koko varhaiskasvatuksen palveluverkko yksityiset varhaiskasvatuspalvelut mukaan lukien.

Vuonna 2025 valmistuu Kalajärven päiväkodin korvaavat uudet tilat. Uuden rakennuksen valmistuessa alueella olevia vanhoja rakennuksia puretaan ja niiden toiminta siirtyy uuteen päiväkotiin. Vuonna 2025 valmistuu myös Nupurin päiväkodin laajennus. Lisäksi on varauduttu elinkaarta jatkavien, peruskorjauksessa ja remontissa olevien kohteiden ensikertaiseen varustamiseen.